

III. PEDAGOG

3.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Od pierwszych lat życia dziecko powinno uczyć się szacunku do przyrody. Aby w pełni czerpać korzyści z obcowania z naturą, potrzebna jest zdolność spostrzegania i kojarzenia. Do przyrody nieożywionej zaliczamy: kamienie, góry, wodę, powietrze, słońce, chmury, skały, drewno, piasek, ziemię. Przyroda nieożywiona jest miejscem bytowania przyrody ożywionej.

Środowisko naturalne jest dziedzictwem wszystkich ludzi i wszystkich pokoleń. Naturę poznajemy po części, staramy się ją zrozumieć, naśladować, a także szanować. Ona jest dla nas i dla następnych pokoleń. Bogactwo i niepowtarzalność przyrody to dar, który człowiek powinien chronić. Pierwszych proekologicznych zachowań małe dziecko uczy się od najbliższych w domu rodzinnym.

3.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

3.2.1. M. Konopnicka, *Choinka w lesie*, w: *Bajki i wiersze naszego dzieciństwa*, wybór i oprac. M. Kozyra, wyd. ARTI, Warszawa 2014, s. 40.

Wstęp

Maria Konopnicka z d. Wasiłowska (1842-1910) polska poetka i nowelistka okresu realizmu, krytyk literacki, publicystka i tłumaczka. Pisała pod wieloma pseudonimami: M.K.; K.; Ko-mar; Jan Sawa; Marko; Jan Waręż; Humanus; Ursus; Mruczysław Pazurek. Należy do grona najwybitniejszych polskich pisarek w historii.

Cytat

Choinka w lesie

– A kto tę choinkę

Zasiał w ciemnym lesie?

– Zasiał ją ten wiaterek,

Co nasionka niesie.

– A kto tę choinkę

Ogrzał w ciemnym boru?

– Ogrzało ją to słońko
Z niebieskiego dworu.

– A kto tę choinkę
Poił w ciemnym gaju?

– Jasne ją poiły rosy
I woda z ruczaju.

– A kto tę choinkę
Wyhodował z ziarna?
– Wychowała ją, maleńka,
Ziemia nasza czarna!

Podsumowanie

Przytoczony powyżej wiersz opisuje dziecięce zaciekawienie przyrodą. Wiersz, zbudowany na zasadzie pytań i odpowiedzi, tłumaczy małemu dziecku skąd wzięła się choinka w lesie. Drzewko – należące do przyrody ożywionej – pięknie wyrosło dzięki oddziaływaniu przyrody nieożywionej. Aby choinka mogła wyrosnąć potrzebowała kilku czynników: wiatru, który przenosi nasiona; słońca, które ogrzewa i jest niezbędne do życia wszystkich roślin zielonych, rosy i wody ze strumyka do podlewania oraz gleby, w której ma korzenie.